

[Formanden]

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Fortsættelse af forespørgsel nr. F 15 [afstemning]:

Forespørgsel til energiministeren [om den fremtidige energiforsyning].

Af Maisted (FP).

(Forespørgslen anmeldt 21/1 83. Fremme af forespørgslen vedtaget 27/1 83. Første del af forespørgslen (forhandlingen) foretaget 10/2 83. Forslag om motiveret dagsorden fremsat 10/2 83 af Maisted (FP)).

Formanden:

Forhandlingen blev sluttet, og vi går til afstemning.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden af Maisted (FP) (se forrige møde) forkastedes, idet 12 stemte for, 126 imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Tredje behandling af lovforslag nr. L 61:

Forslag til lov om en saltvandssø i Margrethe Kog.

Af Erik Holst (S), Margrete Auken (SF) og Dræbye (RV) m.fl.

(Fremsat 11/11 82. Første behandling 25/11 82. Betænkning 4/2 83. Anden behandling 8/2 83. Tillægsbetænkning 9/2 83).

Der var ikke stillet ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet 1 ændringsforslag af Dohrmann (FP) (se nedenfor).

Ændringsforslag

Af *Dohrmann* (FP):

Til titlen

I lovforslagets titel ændres »saltvandssø« til: »brakvandssø«.

Bemærkninger

Med ændringsforslaget opnås den rigtige betegnelse af, hvad søen vil udarte til.

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Forhandling

Karl Nielsen (S):

På vegne af socialdemokratiet, SF og de radikale skal jeg afvise ændringsforslaget fra fremskridtspartiet, fordi det er misvisende og pjattet.

Bo Kristensen (KF):

Det konservative folkeparti vil fortsat ved tredje behandling stemme imod. Under det udvalgsarbejde, der har været i mellemtiden, er det konstateret, at der har været forskellige ønsker med hensyn til placering af driftsudgifterne. Det har ikke været muligt i udvalget at få dem placeret, og vi finder, at det, som sagen bliver vedtaget her, vil være meget vanskeligt på længere sigt at se, hvor driftsomkostningerne skal placeres.

Sønderby (V):

Det ændringsforslag, der er stillet af fremskridtspartiet, vil venstre, selv om vi er imod lovforslaget, stemme imod.

Dohrmann (FP):

Jeg skal holde mig til det ændringsforslag, vi nu diskuterer. Det drejer sig om ordet »brakvandssø«, og jeg vil gerne bruge halvandet minut til at forklare, hvad brakvand egentlig er, for jeg har til min bestyrtelse fundet ud af ved at spørge to ordførere, at de ikke aner, hvad ordet »brakvand« dækker. De tror, det er noget forfærdelig negativt.

Hvis man havde bevæget sig op i folketingets bibliotek og havde taget Gyldendals Leksikon, så kunne man have læst fire linjer – og jeg citerer:

»**Brakvand:** vand med lavere saltholdighed end havvand i almindelighed, dvs. under ca. 15 promille. B. findes bl.a. i de indre danske farvande og Østersøen«.

Det er, hvad ændringsforslaget indeholder, og det vil give lovforslaget om oprettelse af det, man nu kalder en saltvandssø, den rigtige betegnelse. Det er da helt klart, at når man pumper havvand ind og det bliver blan-

[Dohrmann]

det med vand fra indlandet, så falder salt-holdigheden, og så bliver det brakvand.

Uanset om man stemmer for eller imod forslaget, er den rigtige titel på dette forslag »Forslag til lov om en brakvandssø i Margrethe Kog«.

Formanden:

Der er megen uro både til venstre og til højre i salen. (*Afbrydelse:* Men ikke i midten). Ikke i midten, her tales.

Hahn (CD):

Der lægges et tungt ansvar på forslagsstilerne. Med vedtagelsen af dette lovforslag her i dag trækker man noget ned over hovedet på indbyggerne, som de ikke ønsker . . .

Formanden:

Det er ændringsforslaget, vi behandler.

Hahn (CD):

Det ændringsforslag, der er stillet af frem-skridtspartiet, kan vi naturligvis ikke støtte.

Steffensen (KrF):

Kristeligt folkeparti vil afvise ændringsfor-slaget og stemme imod.

Hermed sluttede forhandlingen om æn-dringsforslaget.

Afstemning

Ændringsforslaget

forkastedes, idet 13 stemte for, 127 imod.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Forhandling

Margrete Auken (SF):

Det blev sagt før, at vi påtager os et stort ansvar ved at gennemføre dette lovforslag. Det er noget, vi gør med udsøgt fornøjelse. Det er en fantastisk begivenhed, at vi her, hvor der skæres alle steder, kommer igennem med noget, som der ikke er en kronens gevinst i, og som oven i købet koster penge. Det er en meget stor begivenhed, og jeg vil igen i dag beklage, at hr. Bolvig ikke er med til at gennemføre det.

Det, vi har stået over for, er ikke en kamp mellem naturinteresser og sikkerhedsinteresser. Det er blevet indtil det pinagtige godt-gjort, at det er skræmmeforsøg, der har været lavet, med, at det skulle gå ud over deres sikkerhed dernede. Jeg synes, det er beklage-ligt, at det har været svært at få klart frem, hvad det egentlig var, de andre interesser handlede om. Man har ikke villet sige det, og man har i stedet for prøvet at sige buh og bøj til de stakkels mennesker dernede, så de troede, at folketinget var i færd med at sætte Sønderjylland under vand. Det er vi ikke, og det er bekræftet af ministeriet for offentlige arbejder og af Sønderjyllands amts tekniske forvaltning, og dermed burde den sag være ude af verden.

Vi hørte forleden dag i et samråd, at mini-steren for offentlige arbejder er bange. Vi spurgte hvorfor. Det kunne han ikke svare på, men vi fik den begrundelse, at man i mi-nisteriet – i betonministeriet, som det hedder hos os – syntes, at det var en vanvittig idé. Jeg er ked af, at vi ikke har tidligere trafik-minister Risgaard Knudsen til stede til at fortælle om betonministeriets måde at omgås naturvenner på. Når de taler om de bast-skørtklædte, fodformede, mandolinspillende, brøndkarsespisende galninge, så er det klart, at vi ikke har en chance. Man skal bare lige være klar over, at det er den konflikt, vi står over for, ikke en, der har med sikkerhed at gøre.

Jeg vil godt nævne en anden sag, som jeg også synes skal frem i dag. Man har snakket om kontakten med de tyske myndigheder. Jeg kan forsikre hele denne forsamling om, at havde det været muligt at grave bare skyg-gen af en protest ud af de tyske myndighe-der, så havde Sønderjyllands amtsråd gjort det, så havde betonministeriet gjort det – vær vis på det! Selvfølgelig har man ikke noget imod sagen i Tyskland. Det er jo ikke det tyske landbrugs interesser, der trædes for nær med denne sag, og derfor kan man være så miljøbevidst, som man gerne vil være.

Jeg vil godt nævne lidt om de kontakter, der tidligere har været mellem Tyskland og Danmark. Umiddelbart efter digelovens ha-stevedtagelse i juni 1977 skrev daværende trafikminister Kjeld Olesen til daværende miljøminister Niels Matthiasen og bad om, at de kontakter, der var mellem danske fred-ningsmyndigheder, fredningsstyrelsen og de

[Margrete Auken]

lokale tyske fredningsmyndigheder, omgænde blev afbrudt. Man fandt det yderst betænkeligt, at der foregik den slags kontakter, før hele digeaftalen var på plads. Man vidste jo udmærket godt, at der var store miljømæssige betænkeligheder ved den sag i det tyske område.

Jeg synes, dette skal trækkes frem, fordi der har været livlig kontakt mellem danske og tyske myndigheder. De er blevet afbrudt på det miljømæssige område, de er selvfølgelig fortsat intenst på det sikkerhedsmæssige. Jeg tror, at en af grundene til, at vi i dag ikke har hørt andet end glæde fra Tyskland, er, at der nu omsider igen er blevet lidt gehør for tyske miljøinteresser i det danske område.

Det skal være sagt, for at ingen skal tro, at vi har prøvet at undertrykke en efterforskning af tyske myndigheders holdninger til denne sag; den er naturligvis fuldstændig på plads. Som sagt ligger beviset alene i, at det hverken er lykkedes Sønderjyllands amt eller betonministeriet at få protester frem.

Bo Kristensen (KF):

Må jeg til fru Margrete Auken sige, at det konservative folkeparti hverken har ønsket at sige buh eller sige bøh til SF, men vi har med interesse set, på hvilken aggressiv måde SF og dermed fru Margrete Auken har forsøgt at fortælle, hvor lidt det egentlig betyder, at lokalbefolkningen har en mening om det pågældende område. Og hvad værre er: fru Margrete Auken kan ikke engang på nuværende tidspunkt fortælle, hvem der i sidste ende vil komme til at betale de driftsomkostninger, der vil komme vedrørende udsigtsfaciliteter osv. Så jeg kan godt forstå, at begejstringen er stor hos SF, og at man taler om en sejr. Det må dreje sig om, at tingene bliver undersøgt og gennemarbejdet, og når vi ikke kender baggrunden for de samlede omkostninger, så må det konservative folkeparti stemme imod.

Sønderby (V):

Da vi behandlede dette forslag ved første behandling, sagde jeg, at venstre selvfølgelig var for at bevare miljøværdier, men at en betingelse måtte være, at det skulle ske i forståelse med den lokale befolkning.

Forslaget om en kunstig saltvandssø i stedet for det ferskvandsreservoir, som var forudsat i digeloven, har vi drøftet, og der har ikke været fremført sådanne synspunkter, at venstre kan støtte forslaget. Ved førstebehandling blev der opstillet 4 krav, og dem har vi drøftet gang på gang i udvalget, og den tidligere indenrigsminister, Henning Rasmussen, har udtalt, at hvis kritikerne har ret, så vil man stemme imod.

Normalt tæller argumenter her i huset, men i denne sag har forslagsstillerne overhørt alle facts og bare tromlet deres ting igennem. Ja, de har endda påstået ved anden behandling, at amtsrådet og byrådet har accepteret forslaget. Jeg har en skrivelse liggende fra Sønderjyllands amråd og fra Højer byråd, der er kommet nu til morgen. 28 af 29 medlemmer af Sønderjyllands amtsråd er stadig væk imod, og hele Højer byråd siger fra og fatter ikke, at de ikke er blevet spurgt om anlægsudgifter osv. i forbindelse med det.

Det første krav, hr. Karl Nielsen opstillede, var sikkerhed. Jeg skal medgive hr. Karl Nielsen, at med hensyn til sikkerheden ved det nye dige, med at holde Vesterhavet ude, er der ingen problemer. Men jeg må alligevel give ministeren for offentlige arbejder ret, da han i samrådet forleden sagde, at der er et modsætningsforhold imellem digeloven og dette forslag. Det nye dige skulle holde saltvandet ude. Nu vil man altså pumpe det ind. Vel, teknikerne siger god for indvandsproblemerne ved Vidåen, men i ekstreme situationer ved vi ikke om saltsøen skaber problemer. Skal vi tro de lokale digegrever og befolkningen dernede, er de enige med teknikerne, der siger, at der ikke sker noget. Jeg vil da medgive, at forslagsstillerne nu har taget deres forslag om forhøjelse af tærsklen tilbage. Det har selvfølgelig forbedret forslaget.

Hr. Karl Nielsen krævede også, at saltvandssøen skulle fungere. Det har vi ikke fået sikkerhed for. Vi har ingen beviser. Landbrugsministeriet, statens jordlovsudvalg i Tønder, professor Kingo Jacobsen og alle med lidt lokalt kendskab til forholdene siger nej. Det er et forsøgsprojekt, som ikke er set andre steder, og som kun gennemføres, fordi vi her i Danmark har partier, der mener, at vi har råd til at ofre millionbeløb på sådanne

[Sønderby]

projekter i en tid, hvor vi skærer ned andre steder.

Vi fik i øvrigt i samrådet forleden oplyst, at oprensning af søen er der ikke taget højde for. Hvem skal betale, hvis der bliver tilslemning i søen? Landbrugsministeren sagde, at det ikke var med i vedligeholdelsesudgifterne, så der kan komme nogle ting, som vi slet ikke ved hvem der skal betale.

Argumentet for, at vi skal have søen, er, at fugletallet er gået tilbage. Jeg har her til morgen fået en skrivelse, som Sønderjyllands amtsråd har sendt til vildtbiologerne. Tællingerne går helt tilbage til april 1981. Jeg har bedt landbrugsministeren prøve at finde ud af, om der er senere tællinger. Der er ingen tællinger siden april 1981, og på den baggrund vil man nu vedtage at lave en saltvandssø, for at fuglene kan overleve. Jeg fatter det ikke. Det bliver stadig et forsøgsprojekt til 10 mill. kr. Momsen er heller ikke iberegnet. EF tager jo ikke halvdelen af den samlede anlægsudgift, kun halvdelen, inden momsen er lagt på, og det vil sige, at vi kommer af med ca. 7 mill. kr.

Jeg vil bede fru Margrete Auken om en anden gang, når vi diskuterer EF, at huske på, at her trækker hun på EF og alt det gode, der er ved EF.

Dette lovforslag kan kun vedtages, hvis man i socialdemokratiet og i det radikale venstre holder partidisciplinen. Man er også imod sine lokale vælgere. Man snakker om græsrodder, man snakker om, at man har jordforbindelsen i orden, osv. Det har man ikke i denne situation. Man kunne jo prøve at spekulere på, hvor disse penge kunne anvendes bedre til miljøforbedringer. Det beder jeg om at man tænker på. Det går ud over alle andre steder. Jagtfondens penge skal bruges til at vedligeholde. Det vil sige, at jagtforeninger, der laver vildtpleje osv. i det øvrige land, ikke kan få støtte fra jagtfonden. Det bør man også tænke på.

Venstre er ikke imod miljøforbedringer, men vi skal tro på, at det nytter. Det tror vi ikke i denne situation, og derfor vil vi stemme imod.

Karl Nielsen (S):

Jeg skal gøre nogle ganske få bemærkninger. Hvis der er 2 medlemmer af det høje ting, der har forsøgt, og måske haft held til,

at skræmme befolkningen i det sønderjyske, så er det hr. Dohrmann og hr. Sønderby. Jeg synes, det er en meget dårlig måde, man har ført sig frem på under hele sagens behandling, og det fortsætter, på trods af at vi har stakkevis af svar liggende i udvalget, som bekræfter, at der ikke er nogen sikkerhedsmæssige problemer i forbindelse med anlægget af saltvandssøen. Vi har haft 3 ministre i samråd, miljøministeren 2 gange. De har alle tre bekræftet, at der ikke er sikkerhedsmæssige problemer. Jeg synes, det er for dårligt. Om søens funktion har miljøministeren klart udtalt, at søen kan fungere.

Det er sagkyndige fra ministeriet, der er fremkommet med disse udtalelser, så der er kun grund til fra forslagsstillernes side at glæde sig over, at lovforslaget nu kommer igennem. Det er miljøvenligt, det er fuglevenligt. Det er vi meget tilfredse med.

(Kort bemærkning).

Sønderby (V):

Hr. Karl Nielsen påstår, at vi har været usaglige i diskussionen. Vi har hverken sagt buh eller bøh, som fru Margrete Auken sagde.

Fhv. minister for offentlige arbejder Risgaard Knudsen sagde, at hvis sikkerhedsproblemerne ikke var helt løst, så ville han stemme imod det. Nu er han ikke til stede, han er clearet, men han ville have stemt imod det. Det vil sige, at hr. Risgaard Knudsen heller ikke har fået sikkerhed for det.

Må jeg sige med hensyn til, om søen vil fungere, at det er helt rigtigt, at fredningsstyrelsen og hr. Karl Nielsen siger god for den, men landbrugsministeriets folk siger ikke god for den. De siger, at der opstår problemer, at der kan blive tilslemning osv. De ved ikke, om den fungerer. Derfor er det heller ikke bevist.

Formanden:

Det er en tredjebehandling, men jeg forstår, hr. Karl Nielsen skal have en kort bemærkning også.

(Kort bemærkning).

Karl Nielsen (S):

Det er rigtigt, at statens jordlovsudvalg har nogle bemærkninger om, at de tvivler på, at

[Karl Nielsen]

søen kan fungere, men statens jordlovsudvalg er ikke eksperter i denne sag. Det er i fredningsstyrelsen, det ligger.

Dohrmann (FP):

Hr. Dræbye, hr. Karl Nielsen og fru Margrete Auken vil sikkert blive husket længe for det, de nu er i fuld færd med. Jeg tror, det vil ske i form af, at de gode gamle molbohistorier, vi alle sammen læste med stor fornøjelse som børn, hurtigt vil få tilføjet et nyt afsnit, nemlig om det tossedede folketing, som først vedtager at bygge et fremskudt dige for at holde vandet ude og bagefter vedtager en lov, som siger, at nu stiller vi nogle pumper op, laver nogle afløbsrender og stiller nogle pumper op i den anden ende, således at man først skal pumpe vandet ind igen, og så skal man pumpe det ud nok en gang. Det er, hvad de, der agter at stemme for dette lovforslag, vil blive husket for.

Det er blevet hævdet fra forslagstillernes side, at sikkerheden skulle være fuldt afklaret. Det er den værste fordrejning, vi nogen sinde har været udsat for. Der foreligger et bilag fra ministeriet for offentlige arbejder, som er blevet spurgt vedrørende det rent sikkerhedsmæssige, og deri siges det, at det giver anledning til bekymring omkring Tønder by, fordi enhver nok så lille forhøjelse af vandspejlet vil betyde en forøget risiko for brud. Det er, hvor vi står. Det sikkerhedsmæssige, der er opnået ved bygningen af det fremskudte dige, ødelægger man. Man vil ødelægge miljøet. Der er et dejligt miljø derne, hvor fuglene går og græsser bag digerene. Der vil man nu pumpe det brakvand, som det bliver, ind. Et stort flertal har desværre ikke fattet betydningen af det. Det vil man ødelægge. Det vil blive en sump. Det vil blive noget stinkende noget. Vi er ét hundrede procent enige med alle i lokalområdet, som mener, at det er noget af det mest tåbelige, de nogen sinde har oplevet.

Vi synes stadig væk, at det er bundforkert, at man ikke har kontakttet de tyske myndigheder. Etableringen af diget var et fællesprojekt, og Danmark gør altså det, at man ensidigt forringer sikkerheden.

Vi vil stemme imod dette lovforslag. Det vil sikkert blive vedtaget, men jeg skal garantere forslagsstillerne og dem, der stemmer for det, at denne sag ikke vil blive glemt, og hvis

der på et tidspunkt skulle dukke et flertal op i folketinget, som vil indrømme, at de har taget fejl, så skal vi gerne medvirke til at få det vand pumpet ud igen.

Dræbye (RV):

Jeg vil godt indlede med at sige tak til miljøministeren og ministeren for offentlige arbejder for nogle meget klare tilkendegivelser om, at der ikke vil være sikkerhedsmæssige problemer ved gennemførelse af loven om en saltvandssø bag det fremskudte dige. Det er tilkendegivelser, der klart og entydigt blev gentaget i samrådet på det sidste møde i udvalget for miljø og planlægning både af miljøministeren og af ministeren for offentlige arbejder. Der kan herefter ikke være nogen tvivl om, at gennemførelsen af loven ikke skaber sikkerhedsmæssige problemer. Jeg håber kun, at den samme klare besked, som folketingsudvalget fik på sit møde, når frem til den sønderjyske befolkning, sådan at den kan leve så trygt, som der er grund til gøre.

Jeg vil godt, som også hr. Dohrmann gjorde det, understrege, at der er tale om en historisk beslutning. I årevis har vi ved beslutninger her i folketinget lavet forsøg, men det har været forsøg med naturen på naturens bekostning. I årevis har vi gennemført anlægslove på tværs af lokalbefolkning og lokale myndigheder, men det har været, når det drejede sig om udvidelse af lufthavnen i Kastrup. Det har været, når det drejede sig om gennemførelse af motorvejsprojekter. Det har været, når det drejede sig om gennemførelse af store, massive udviklingsopgaver forskellige steder i landet. Det er ikke det, der er det historiske, hverken at der er tale om et forsøg, eller at der er tale om, at vi går på tværs af en lokal befolkning.

Det historiske er, at vi denne gang gør det til fordel for naturen, til fordel for sikring af artsrigdom og levemuligheder for forskellige væsener, forskelligt liv i naturen, noget, der i sidste ende vil være en betingelse for vores egen overlevelse. Det er det historiske, ikke at det er et forsøg, eller at det sker i dialog med eller i uenighed med den lokale befolkning, hvilket er det centrale ved den lovgivning, vi om kort tid vedtager.

Hahn (CD):

[Hahn]

På udvalgets sidste møde appellerede jeg til forslagsstillerne om at udsætte forslagets endelige vedtagelse. Det ville man ikke. Når og hvis dette forslag i dag bliver vedtaget, må det påhvile forslagsstillerne at informere befolkningen. Jeg mener, at vi i udvalget har fået svar på de spørgsmål, der er stillet. De har af nogle været stillet både ved første, ved anden og her ved tredje behandling, men jeg mener, at miljøministeren til fulde har opklaret de spørgsmål, der er stillet omkring sikkerheden. Miljøministeren har erklæret, at der ikke er nogen risiko for befolkningen dernede, og jeg vil gerne herfra bede forslagsstillerne, når og hvis forslaget som sagt bliver vedtaget, om at orientere befolkningen dernede om, at der overhovedet ikke er nogen risiko.

Jeg synes, at man skulle have stillet de spørgsmål, man til stadighed kommer frem med her, i udvalget. Det har man vel også, for jeg kan ikke se, at der er nogen spørgsmål, der er ubesvaret af miljøministeren eller af miljøministerens partifælle, formanden for udvalget.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

I anledning af, at hr. Karl Nielsen har tilladt sig at beskyldte mit parti for at være pjattet, så har jeg et spørgsmål til miljøministeren.

Jeg har ikke været med i dette udvalgsarbejde, men kan jo læse, at det drejer sig om at anlægge en saltvandssø. Efter at jeg er blevet opmærksom på det ændringsforslag, der er stillet af hr. Dohrmann, har jeg ringet til nogle folk, der har forstand på hydrogeologi og disse ting. Jeg har ikke nøjedes med at læse i Gyldendals Leksikon.

Jeg skal spørge miljøministeren, om det er korrekt, at det overhovedet ikke kan lade sig gøre at anlægge en saltvandssø, fordi søen vil få så stor en tilblanding af ferskvand, at der maksimalt kan tales om en mellemting mellem brakvand og ferskvand. Hvis det er tilfældet, så er det hr. Karl Nielsen, der er pjattet, ikke os andre.

Ivar Hansen (V):

Da jeg har haft lejlighed til at følge de politiske initiativer og lovgivningen her i folketinget igennem årene vedrørende en for-

bedret digesikkerhed i det vest- og sønderjyske område, herunder de politiske overvejelser, der gik forud for beslutningen her i folketinget i 1977 vedrørende etablering af et fremskudt dige ud for Højer Marsk, er det svært at lade være med her, hvor vi er ved tredjebehandlingen af forslaget om etablering af en saltvandssø, at gøre nogle bemærkninger om det, et flertal i folketinget tilsyneladende er i færd med.

Digeloven af 1977 blev vedtaget af et enigt folketing. Når man dengang valgte at bygge et fremskudt dige, var det især for at få en endelig og sikker løsning af bagvandsproblematikken, det vil sige i forbindelse med Vidåen og Vidåens periodevise oversvømmelser. Derfor vil jeg på det bestemteste hævde, at det, et flertal i folketinget i dag vil gøre, er at underminere forudsætningerne for den lovgivning, folketinget i enighed vedtog i 1977. Jeg skal meget stærkt beklage, at tidligere socialdemokratiske miljøministre har tilladt fredningsmyndighederne at arbejde videre med denne sag og forberede denne sag, sådan at den hurtigt ville kunne vedtages i folketinget nu.

Jeg ved meget vel, at der kan opstilles tekniske beregninger, som fortæller, at denne såkaldte saltvandssø ikke vil forringe sikkerheden, men jeg vil hævde, at disse sikkerhedsberegninger vil kunne anfægtes. I den forbindelse lægger jeg betydelig mere vægt på, hvad man fra lokal side siger, end på, hvad teknikere, der bor nok så langt fra de lokale steder, har at fremføre. Jeg gør i den forbindelse opmærksom på, at Højer byråd så sent som i går har udtalt sig i enighed om, at man på det bestemteste må fraråde, at man går ind i et sådant projekt, og at Sønderjyllands amtsråd og adskillige andre myndigheder i Sønderjylland har givet udtryk for det samme.

Da nu fru Margrete Auken er ordfører i denne sag for SF, og da hr. Karl Nielsen er ordfører for socialdemokratiet, kan jeg ikke lade være med i denne sag at drage en vis parallel. Jeg har lagt mærke til, at fru Margrete Auken og hr. Karl Nielsen i andre sammenhænge tidligere har sagt, at hvis der i en sag af væsentlig betydning kan siges at være frygt og usikkerhed i befolkningen, skal man ikke politisk træffe beslutning om en sag. Det synspunkt har hr. Karl Nielsen og fru Margrete Auken meget stærkt ført frem i for-

[Ivar Hansen]

bindelse med spørgsmålet om en politisk beslutning vedrørende kernekraft, har jeg lagt mærke til. Men i denne sag er socialdemokratiet og SF – og desværre også de radikale – parate til at trække en sag ned over hovedet på en lokal befolkning, hvad der med rette har afstedkommet betydelig frygt og usikkerhed i området. Hvorfor? Ja, jeg er af den opfattelse, at det skyldes, at socialdemokratiet – eller i hvert fald dele af socialdemokratiet – desværre har begivet sig ud i en krig om nogle forholdsvis få vælgergrupper, der er optaget af nogle miljøpolitiske spørgsmål. De spørgsmål er vi også optaget af i venstre, men jeg kunne have ønsket mig, at socialdemokratiet især og også det radikale venstre havde valgt en lidt anden slagmark at dyrke miljøpolitiske interesser på end den sag, vi behandler her i dag. Jeg tror, at man meget stærkt vil komme til at fortryde det, man her gør. Ud over at skabe berettiget frygt i området vil man heller ikke få den virkning af den sø, som man her forsøger at give det udseende af.

(Kort bemærkning).

Karl Nielsen (S):

Jeg synes, det er helt fantastisk, at hr. Ivar Hansen – som ikke har fulgt arbejdet i udvalget – kan gå her op på talerstolen og påstå, at indvandsløsningen omkring Vidåen anfægtes. Vi har Sønderjyllands tekniske eksperter udtalelser for, at indvandsløsningen ikke anfægtes, når tærsklen mellem disse to reservoirer holdes i kote 1,0.

Jeg synes, det er lige så fantastisk, at hr. Ivar Hansen kan sige herfra, at vi går imod den lokale befolkning og de lokale myndigheder. Vi er vidende om, at der er en række lokale myndigheder og en del af befolkningen, som ikke er begejstrede for forslaget, og det beklager vi, det er vi kede af. Men jeg synes, hr. Ivar Hansen skal bemærke, at det forslag gennemføres ikke alene for lokalbefolkningen, det gennemføres først og fremmest for fuglene, det gennemføres for hele landets befolkning, og det gennemføres også for vore nabolandes befolkninger. Det synes jeg at hr. Ivar Hansen bør bemærke.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Det, der får mig til at komme herop, er hr. Ivar Hansens intelligente sammenligning mellem vores angst for atomkraft og så den lokale befolknings nervøsitet for det her. Jeg er selv bange for atomkraft – jeg ville ønske, at hr. Ivar Hansen ville høre efter – men vi prøver netop at forklare den lokale befolkning, at der ikke er nogen risiko i den foreliggende sag. Det var ikke rigtigt, hvad hr. Ivar Hansen sagde før, at de lokale sikkerhedsmyndigheder var bange. Sønderjyllands amts tekniske forvaltning har sagt – meget mod sin vilje, bevar mig vel – at der ingen sikkerhedsproblemer er. Det, som hr. Ivar Hansen forsøger nu, er at skabe en ubegrundet frygt.

Jeg vil minde om, at for 1½ år siden havde vi møde med de lokale kommuner og amtsrådet, og dér blev det helt klart sagt, at man for disse myndigheders skyld godt kunne gennemføre det. Man syntes, at det var dumt, men det er noget andet. Man havde på det tidspunkt ingen indvendinger i øvrigt imod, at man gjorde det. Siden har kampagnen kørt hektisk, og her synes jeg godt man kan bruge ordet skrækkampagne. Det er altså lidt svært en gang imellem at trænge igennem.

Hr. Hahn sagde før, at det var vores opgave at informere. Der er altså nogle tåger, vi skal igennem, og virkelig altså deciderede usandheder, bl. a. hr. Sønderbys mærkelige påstand om, at der ikke er foretaget fugletællinger siden 1981. Der foretages fugletællinger hele tiden; den sidste indkom til fredningsstyrelsen i december 1982. Men en usandhed kan jo gentages i en uendelighed, og så tror folk på det til sidst, Selvfølgelig foretages der da fugletællinger.

Lawaetz (FP):

Dersom hr. Ivar Hansen er inkompetent, er jeg endnu mere inkompetent til at udtale mig, men jeg kan udtale mig på helt neutral grund – jeg er hverken født eller valgt i Sønderjylland. Når man har fulgt denne mærkelige sag, har man set, at det har været en kamp mellem sønderjyske folketingsmedlemmer og – med al ære og respekt – en københavnsk præst. Valget har sådan set stået imellem at lave et stort brakvandsakvarium dernede – ydermere har jeg hørt hr. Sønderby fortælle, at man skal rense det op af og

[Lawaetz]

til, så det vil blive en millionudgift fremover – eller at have fredeligt græssende får, som der har været før.

Det interessante er i og for sig, at man ikke lytter til den lokale befolkning, som burde have indflydelse her. Fru Margrete Auken – jeg har ikke forstand på det – garanterer, at der ingen risiko er. På alle andre felter, hvor fru Margrete Auken er inden for sit eget område, er hun meget interesseret i andre menneskers sikkerhed – når det gælder Barsebäck, ja, det har strakt sig helt til indianere i Amerika – men her lader det til, at det ikke har nogen særlig interesse, hvad menneskene nede i Tønder mener. De skal også kunne føle sig trygge.

Det ender med en afgørelse, der skyldes, at de radikale ikke har fået valgt et folketingsmedlem i Sønderjylland. Sådan er det vel egentlig, når det kommer til stykket. At så hr. Karl Nielsen måske risikerer ikke at blive genvalgt næste gang i Ribe Amt, fordi han ikke støtter den lokale befolkning, kommer ikke mig ved. Det ser for mig ud til, at det udelukkende skyldes, at det radikale venstre ikke har et medlem fra Sønderjylland. Det er ganske forkert. Man bør lytte til den lokale befolkning. Det prøver vi også på, hvis det drejer sig om Københavns problemer.

Dohrmann (FP):

Hr. Dræbye påstod heroppefra, at begge ministre, både miljøministeren og ministeren for offentlige arbejder, havde garanteret for, at sikkerheden var i orden. Jeg vil gerne bede ministeren for offentlige arbejder om enten at bekræfte eller afkræfte, at han i et samråd forleden sagde, at han ikke havde haft tid til at sætte sig ind i den sikkerhedsmæssige side af sagen, og at han trygt havde overladt det til miljøministeren. Det vil jeg gerne have bekræftet heroppefra eller afkræftet. Således erindrer jeg i hvert fald, at det foregik. Derfor er det groft og utilstedeligt, når man står heroppe og siger, at man har to ministeriers garanti for, at sikkerheden ikke bliver anfægtet.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Således foranlediget er jeg nødt til at sige, at hr. Dohrmann enten husker dårligt eller

ikke har været rigtig opmærksom på det pågældende tidspunkt. Jeg har i øvrigt i skriftlig form afgivet et svar i denne sag, og dette svars indhold bekræftede jeg ved det pågældende samråd.

Det, jeg sagde om, at jeg ikke havde haft tid, gik på følgende: den ene aften blev jeg indkaldt til et samråd den næste dag kl. 14.00 om meget teknisk betonedede ting. Jeg tillod mig at sige til udvalget, at med den frist, der var givet, havde jeg på grund af mit tætte skema ikke haft tid til yderligere at sætte mig ind i de forhold, som blev fremdraget i en tæt byge af spørgsmål, som ikke engang var forudset i samrådsspørgsmålet, der havde den meget almene formulering, at jeg nærmere skulle uddybe det skriftligt givne svar. Det var ene og alene dette forbehold, jeg tog. Men det skriftligt afgivne svars indhold – jeg tror, det er spørgsmål 36, hr. Dohrmann henlyder til – bekræftede jeg ved samrådet i onsdags.

Formanden:

Jeg vil gerne i anledning af hr. Dohrmanns bemærkninger vedrørende udvalgsarbejdet sige, at jeg havde forstået, at det også forelå i skriftlig form som et svar til udvalget. Det er jeg glad for at ministeren for offentlige arbejder bekræfter.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Vi skal ikke diskutere her, om det er ministeren eller mig, der husker forkert. Men må jeg spørge ministeren for offentlige arbejder: er det korrekt, at der som svar på spørgsmål 36 fra ministeriet for offentlige arbejder er tilgået udvalget bemærkninger om, at der opstår risiko ved ekstreme forhold? Ekstreme forhold er altså, når vandstanden bliver for høj. Jeg synes, det er et ærligt svar, der er kommet fra ministeriet for offentlige arbejder og fra de folk, som normalt beskæftiger sig med sikkerheden.

Jeg vil godt sige til miljøministeren, som ikke har bedt om ordet i denne debat: al ære og respekt for det arbejde, han udfører, men jeg mener, at han i denne sag faktisk har hjulpet forslagsstillerne til at få deres forslag uhindret igennem.

(Kort bemærkning).

[Dræbye]

Dræbye (RV):

Jeg er egentlig ked af at måtte tage ordet igen, fordi hr. Dohrmann på trods af foreliggende kendsgerninger bliver ved med at sprede usikkerhed om noget, der ikke er usikkerhed om. Men da ministeren for offentlige arbejder ikke udtalte sig helt, som han gjorde på udvalgs mødet, vil jeg gentage et spørgsmål, som jeg gerne vil have besvaret. Det drejer sig om den udtalelse, som er optrykt i et bilag til udvalgets betænkning i et notat fra miljøministeren, som findes i den dupliserede udvalgsbetænkning på side 16. Det fastslås her, at hvis man anvender det til grund for lovforslaget foreliggende projekt med de koteforhold, som det indeholder, så er man i overensstemmelse med sikkerhedsmæssige bedømmelser, som viser, at der ikke er digesikkerhedsproblemer eller indvandsikkerhedsproblemer. Det drejer sig om sikkerhedsmæssige vurderinger – det er et direkte citat fra side 16, 4. afsnit – »hvorum der er enighed mellem alle berørte myndigheder, herunder ministeriet for offentlige arbejder og Sønderjyllands amtsråd«.

Jeg vil gerne have ministeren for offentlige arbejder til at bekræfte, at denne vurdering, som er optrykt i miljøministerens bidrag til betænkningen, deles af ministeren for offentlige arbejder.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Det skal kun være en kort bemærkning til hr. Dohrmann, som gav udtryk for, at miljøministeren ikke havde hindret, at lovforslaget bliver gennemført. Jeg kan være fuldstændig enig i denne betragtning. Når et flertal i folketinget har besluttet at gennemføre et lovforslag, så er det min opgave så loyalt som muligt at gennemføre folketingets flertals beslutning. Det har været min opgave, og det har jeg gjort.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

På hr. Dræbyes spørgsmål kan jeg svare, at det forholder sig, som han har citeret.

Til hr. Dohrmann vil jeg sige, at jeg har ikke noget at tilføje til det, jeg sagde i mit forrige indlæg heroppefra. Jeg stemmer i denne sag, således som hr. Dohrmann stemmer, men det kan naturligvis ikke hindre, at jeg – præcis på samme loyale måde som

miljøministeren – er til sinds at rette mig efter et flertal. Jeg kan naturligvis kun give oplysninger, således som jeg ser tingene. Den risiko, der er omtalt i besvarelsen af spørgsmål 36, har ikke direkte sammenhæng med saltvandssøen.

(Kort bemærkning).

Maisted (FP):

Jeg beder om ordet, fordi jeg ikke mener, at hr. Dræbyes indlæg skal stå uimodsagt. Det, hr. Dræbye siger, er: under visse forudsætninger, som vi forlods har beregnet, er der ingen risiko ved dette projekt – kan ministeren bekræfte det? Det kan ministeren selvfølgelig.

Men samtidig har vi set, at et flertal her i folketingsalen har forkastet et ændringsforslag, der sagde, at saltindholdet i denne sø ville være under 3 pct., ved at sige, at det var brakvand. Det blev afvist af dem, der nu støtter dette forslag. Det betyder, at man vil holde en saltprocent i nærheden af de 3 pct. Det betyder igen, at udvekslingen af det vand, der er i denne sø, vil få en langt større hastighed, end der overhovedet har været diskuteret på noget tidspunkt. Dermed kan man overhovedet ikke holde forudsætningerne for det tekniske projekt, og dermed øges risikoen for, at der vil ske ulykker af uanede størrelser dernede. Det er ganske enkelt groft, at det flertal, som nu agter at stemme for forslaget, overhovedet ikke aner, hvad det er, det stemmer om.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

(Foretaget på den i forretningsordenens § 35, stk. 3, angivne måde).

Lovforslaget

vedtoges med 80 stemmer mod 62.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Tredje behandling af lovforslag nr. L 21: